

کلاس درس معکوس

راهکار

(راهکار پیشنهادی دوران کرونا و پسا کرونا)

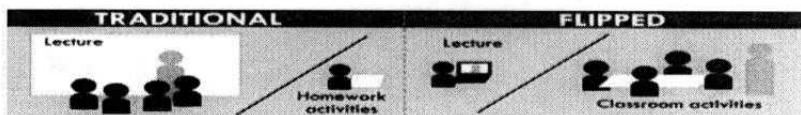
دکتر اشرف السادات شکر باغانی

دانشیار پژوهشگاه مطالعات آموزش و پرورش

سازمان پژوهش و برنامه ریزی آموزشی

درس دانشگاه علمی کاربردی مرکز کمیته امداد امام خمینی (ره)

پاییز 1400

سرشناسه	: شکر باغانی، اشرف السادات، ۱۳۲۵ -
عنوان و نام پدیدآور	: کلاس درس معکوس (راهکار پیشنهادی دوران کرونا و پساکرونا) / اشرف السادات شکر باغانی.
مشخصات نشر	: تهران: باران بهار، ۱۴۰۰.
مشخصات طاهری	: ۱۴۰ ص.: مصور (رنگی)، جدول: ۵/۱۴ × ۵/۲۱ سم.
شابک	: 978-622-97704-6-7
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
یادداشت موضوع	: کتابنامه.
	: کلاس‌های درس وارونه Flipped classrooms
	: کلاس‌های درس وارونه - ایران Iran Flipped classrooms
	: کلاس‌های درس وارونه -- مطالعات تطبیقی Flipped classrooms -- Comparative studies
	: آموزش تطبیقی Comparative education
رده بندی کنگره	: LB۱۰۲۹
رده بندی دیویی	: ۳۷۹/۳
شماره کتابشناسی ملی	: ۸۶۵۳۷۲
اطلاعات رکورد کتابشناسی	: فیبا

کلاس درس معکوس (راهکار پیشنهادی دوران کرونا و پساکرونا)

مؤلف: دکتر اشرف السادات شکر باغانی

طراح جلد: نازنین فراهانی

ناشر: باران بهار

چاپ اول: پاییز ۱۴۰۰

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۹۷۷۰۴-۶-۷

تهران، میدان انقلاب، خیابان ۱۲ فروردین، خیابان شهید وحید نظری،

پلاک ۹۹، طبقه دوم تلفن: ۶ و ۶۶۹۶۷۳۵۵ / نمابر: ۶۶۴۸۰۸۸۲

قیمت ۴۵۰۰۰ تومان

همه حقوق برای مؤلف محفوظ است.

صفحه	فهرست
7	پیشگفتار
9	فصل اول: مبانی نظری تدریس به روش «کلاس درس معکوس»
10	1.1 مقدمه
11	2.1 مبانی نظری کلاس درس معکوس
15	3.1 مبانی نظری مستتر در کلاس درس معکوس
16	4.1 ساختارگرایی
19	5.1 نقش معلم
22	6.1 یادگیری ترکیبی
28	7.1 مدل آموزش چرخشی
29	فصل دوم: مقایسه راهکار کلاس درس معکوس با کلاس درس سنتی
30	1.2 مقدمه
32	2.2 مقایسه راهکار کلاس درس معکوس با کلاس درس سنتی
36	3.2 فعالیت های یاددهی - یادگیری و پیشرفت فناوری
38	4.2 آموزش در همه جا
41	فصل سوم: تجارب کشور های پیشرفته
42	1.3 مقدمه
44	2.3 تجارب کشور فنلاند در به کارگیری راهکار کلاس معکوس
47	3.3 سیستم آموزشی فنلاند
48	4.3 شرایط معلم شدن در فنلاند
49	5.3 زمان استراحت دانش آموزان
50	6.3 تجربه کلاس درس معکوس در مراکز آموزشی فنلاند
55	7.3 کشور دانمارک
58	8.3 کشور آمریکا
63	فصل چهارم: مولفه های برنامه درسی راهکار کلاس درس معکوس

TRADITIONAL		FLIPPED	
Lecture		Lecture	
			
	Homework activities		Classroom activities

64	1.4. مقدمه
64	2.4. محتوای درسی
66	3.4. تعامل دانش آموزان
71	4.4. تکلیف
75	5.4. ارزشیابی
78	6.4. منطق رویکرد کلاس درس معکوس
81	فصل پنجم: پیشینه تحقیق
82	1.5. مقدمه
83	2.5. پیشینه تحقیق
	فصل ششم: روش اجرای کلاس درس معکوس در نظام آموزشی کشور ایران
95	1.6. مقدمه
96	2.6. ویژگیهای کلاس درس معکوس
96	3.6. چگونگی روش اجرای کلاس درس معکوس در نظام آموزشی کشور ایران
102	4.6. پیشنهاد برای اجرای کلاس درس معکوس در مدارس ایران
107	5.6. محدودیتهای اجرای کلاس درس معکوس از نظر معلمان
113	6.6. محدودیتهای اجرای کلاس درس معکوس از نظر دانش آموزان
115	7.6. محدودیتهای اجرای کلاس درس معکوس از نظر مدیران و
116	8.6. برخی دیگر از مزایای روش کلاس درس معکوس
117	9.6. چالشهای اجرای کلاس درس معکوس
119	10.6. پیشنهادها برای اجرای کلاس درس معکوس
120	منابع
121	پیوست
129	

پیشگفتار

کلاس درس معکوس، یک استراتژی آموزشی و نوعی یادگیری ترکیبی است که محیط آموزشی سنتی را با ارائه مطالب آموزشی که اغلب برخط هستند، خارج از کلاس درس ارائه می‌کند. کتاب حاضر از پژوهشی که با هدف تشریح مبانی نظری تدریس به روش «کلاس درس معکوس»، توصیف ویژگی‌ها و چگونگی به کارگیری کلاس درس معکوس برای آموزش علوم در کشورهای پیشرفته و در کشور ایران انجام شده؛ استخراج شده است. این مطالعه از جنس مطالعات مروری سیستماتیک با رویکرد کیفی بوده است. برای جمع‌آوری داده‌ها، دامنه زمانی مورد بررسی از 2000 تا 2018 انتخاب گردید. طبق یافته‌های بدست آمده ریشه‌های نظری و مبانی روش شناختی روش کلاس درس معکوس را می‌توان در چند نظریه و منش فکری و فلسفی جست و جو کرد. یکی از این اسخوهای فکری، «رویکرد یادگیری تلفیقی/ ترکیبی» است که طی آن تدریس و سخنرانی به کمک تدریس برخط (آنلاین) و امکانات فناوری اطلاعات و ارتباطات به بیرون از کلاس درس محول می‌شود. و زمان کلاس به رفع اشکال و تعامل چهره به چهره مبتنی بر خواسته و نیاز فراگیران اختصاص می‌یابد. از دیگر مبانی نظری مستتر در ژرفنای کلاس درس معکوس می‌توان به راهبرد «آموزش از طریق گروه همسالان» اشاره کرد و مبانی نظری بارز دیگر در روش کلاس درس معکوس برگرفته از روش ساختارگرایی است و الگوی برنامه‌ریزی درسی در کلاس درس معکوس شامل یک تغییر در ساختار کلاس درس خواهد شد که نقش‌ها و مسئولیت‌های متفاوتی از قبیل مدیریت کلاس هنگام انجام تکالیف توسط دانش آموزان در کلاس و حل مسائل مشکل درسی، شفاف سازی محتوای درسی قبل و بعد از ارائه درس در کلاس، نظارت بر

روند پیشرفت درسی دانش آموزان، تهیه نوار ویدیو یا پاورپوینت یا جزوه درسی برای مبحث درسی جدید را برای معلم به منظور استفاده خارج از کلاس شاگردان و یادگیری دانش آموزان در خارج از کلاس درس و انجام تکالیف در کلاس را برای شاگردان در دوران کرونا ایجاد می‌کند. این روش تدریس در ایران به ویژه برای دانش آموزان دبستانی (دوره های اول و دوم) دشوارتر از کشورهای انگلیسی زبان است زیرا دانش آموزان ایرانی به راحتی نمی‌توانند از مطالب آنلاین سایت های علمی موجود (که انگلیسی زبان هستند) استفاده کنند. زیرا فهم مطالب انگلیسی برایشان راحت نیست. اکثر معلمان ایرانی نیز نمی‌توانند به عنوان منابع به راحتی به سایتهای علمی انگلیسی زبان ارجاع دهند. برای رفع این محدودیت پیشنهاد می‌شود معلم علوم دوره عمومی بخشهایی از درس که اطلاعات اضافی به زبان فارسی برایش می‌توان یافت را انتخاب کرده و به روش کلاس درس معکوس تدریس کند. در این روش لازم است معلم در خارج از کلاس وقت بیشتری را برای تهیه و آماده سازی منابع مصرف کند. تمرین به این روش برای آموزش دروس در دوران کرونا و پسا کرونا به ویژه درس علوم دوره عمومی توصیه می‌شود.

دکتر اشرف السادات شکر باغانی

دانشیار پژوهشگاه مطالعات آموزش و پرورش

سازمان پژوهش و برنامه ریزی آموزشی

مدرس دانشگاه علمی کاربردی مرکز کمیته امداد امام خمینی (ره)

تهران - پاییز 1400